

Формувальне оцінювання учнів 1 класу НУШ

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені *Державним стандартом початкової освіти* до першого циклу навчання (1–2-гі класи) очікувані результати, зазначені в освітній програмі.

Завдання формувального оцінювання — мотивувати і надихати дитину на навчальну діяльність, вияв власних здобутків, сприяти формуванню навичок, застосування знань і умінь при виконанні практико орієнтованих завдань. За формувального оцінювання вчитель покладається на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Тому таке оцінювання розпочинається з перших днів навчання і триває постійно.

Мета формувального оцінювання:

- о усталення впевненості дитини у собі, у своїх можливостях;
- о відзначення учнівського успіху;
- о акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках;
- о діагностування досягнення на кожному етапі навчання;
- о адаптування освітнього процесу до здібностей дитини;
- о виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню;
- о стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів;
- о запобігання побоюванням помилитися.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовують, аби:

- ❖ постійно стежити за динамікою формування певних навчальних дій, зіставних з очікуваними результатами, та особистим розвитком учня;
- ❖ обговорювати навчальний поступ з учнями та їхніми батьками;
- ❖ здійснювати формувальне (поточне) та завершальне (підсумкове) оцінювання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання у першому класі проводять: наприкінці навчального року, щоб визначити освітні завдання для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання за формами й видами перевірок, які обирає вчитель самостійно з огляду на особливості учнів класу.

Вироблення в учнів здатності самостійно оцінювати власний прогрес — невід'ємний складник оцінювальної діяльності. Для організації самоконтролю застосовні листки самооцінювання, оформлені з огляду на вікові особливості дітей 6–7-річного віку. У процесі ж оцінювання учнівських робіт учитель має орієнтувати дітей на успіх, підтримувати й надихати на саморозвиток та вдосконалення — так і відбуватиметься формувальний зміст контролю й оцінювання особистісного розвитку учня, набуття навчального досвіду та компетентностей.

Також формувальне оцінювання можна забезпечити використанням портфоліо, завдання якого показати все, на що здібні учні.

Твердження «Я знаю», «Я вмію»:

- акцентують на навчальних досягненнях учнів;
- сприяють розвитку до самооцінювання, відповідальності за власне навчання.

Кожен учень має власний стиль і темп навчання, тому педагог має усвідомлювати, що оцінювання не має стати причиною заниженої самооцінки молодшого школяра або позначатися на навчальній мотивації й успішності.

Під час організації навчання та оцінювання в першому класі важливо створювати для учнів **ситуацію успіху**. Діти дуже чутливі до оцінювання їх дорослими. Молодшим школярам притаманно сприймати оцінку за виконання якогось завдання як оцінювання себе, а тому негативну оцінку вони розуміють як вияв негативного ставлення до себе з боку вчителя. Враховуючи цю вікову особливість, а також важливу роль початкової школи як «стартового майданчика» для того, щоб задати індивідуальну траєкторію особистості не тільки у навчальній діяльності, а й в особистісному розвитку, вчителю слід використовувати формувальне оцінювання, яке на етапі першого класу має включати два обов'язкових компоненти: доброзичливе ставлення до учня як до особистості та позитивне ставлення до зусиль учня, спрямованих на розв'язання задачі (навіть якщо ці зусилля не дали позитивного результату).

Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання учитель фіксує у *свідоцтві досягнень*. Оцінювання відбувається за чотирирівневою системою: «має значні успіхи» «демонструє помітний прогрес» «досягає результату з допомогою вчителя» «ще потребує уваги і допомоги».

Варто пам'ятати, що у першому класі оцінювання має описовий характер як рівня навчання, старанності та соціальної поведінки, так і предметів та освітнього процесу в цілому, але не результату.